

FSD2735

**Lähihoitajakoulutuksen etnografia:
opettajien haastattelut 2007-2010**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Lähihoitajakoulutuksen etnografia: opettajien haastattelut 2007-2010 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (30.5.2012).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2735. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Lappalainen, Sirpa (Helsingin yliopisto): Lähihoitajakoulutuksen etnografia: opettajien haastattelut 2007-2010 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2012-05-30). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2735>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Haastattelukysymykset	5
B	Haastattelukysymykset	9
C	Aineistonäyte	13

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Lähihoitajakoulutuksen etnografia: opettajien haastattelut 2007-2010

Aineiston nimi englanniksi: Ethnography of Practical Nurse Education: Teacher Interviews 2007-2010

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (30.5.2012).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Lappalainen, Sirpa (Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteiden laitos)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Lappalainen, Sirpa (Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteiden laitos)

Aineisto luovutettu arkistoon

21.5.2012

Asiasanat

ammattillinen koulutus; ammatilliset oppilaitokset; etnografia; havainnointi; hoitoala; hoiva-ala; kenttätutkimus; koulutussosiologia; lähihoitajat; opettajat; opetus; opiskelu; sosiaali- ja terveysalan perustutkinto; terveydenhuoltoala

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: ammatillinen koulutus; toisen ja korkea-asteen koulutus

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto on kerätty osana laajempaa etnografista tutkimusta, jossa on havainnoitu pääkaupunkiseudulla sijaitsevan sosiaali- ja terveysalan ammatillisen oppilaitoksen arkea. Tutkimuksen yhteydessä on opettajien lisäksi haastateltu oppilaitoksen opiskelijoita (FSD2736) sekä pidetty kenttäpäiväkirjaa (FSD2575). Kerätty materiaali on arkistoitu erillisinä aineistoinaan.

Tämä haastatteluaineisto pitää sisällään 14 opettajan haastattelua. Haastateltavat ovat opinto-ohjaajaa lukuunottamatta sellaisia, joiden pitämiä oppitunteja on myös havainnoitu (kts. FSD2575). Haastattelut ovat luonteeltaan etnografisia haastatteluja, jotka perustuvat kentällä tehtyihin havaintoihin. Tukena on käytetty väljää, kenttätöön edetessä jatkuvasti muokattua haastattelurunkoa. Haastattelut on tehty oppilaitoksen luokissa, opettajanhuoneessa tai henkilöstöravintolassa.

Opettajilta kysytään mm. oman ammattivalinnan taustoista, toimenkuvasta, opiskelijoista ja heidän välisistä eroista, opetettavasta ryhmästä kokonaisuutena, työssäoppimisjaksosta ja työn kasvatuksellisesta merkityksestä. Opettajien haastatteluissa on käytetty useampia teemarunkoja, joiden pääteemat ovat kuitenkin olleet samat kuin esimerkkilomakkeessa (iqF2735_1.pdf). Opetettavasta oppiaineesta ja haastateltavasta opettajasta riippuen on haastatteluissa puhuttu myös oppiainespesifimmistä aiheista. Myös opinto-ohjaajan haastattelua varten oli oma teemarunko (iqF2735_2.pdf).

Haastateltavat esiintyvät haastatteluissa peitenimillä. Taustatietoina on mainittu sukupuoli ja opetettava oppiaine.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Etnografisen havainnoinnin kohteena olleiden oppituntien opettajat, sekä lisäksi opinto-ohjaaja

Aineistonkeruun ajankohta: 19.11.2007 – 1.6.2010

Kerääjät: Lappalainen, Sirpa (Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteiden laitos)

Aineistonkeruun tekniikka: Haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 2007 – 2010

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Aineiston määrä: 14 litteroitua haastattelua rtf- ja html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineisto on tutkijan anonymisoima. Aineistossa esiintyvien henkilöiden nimet on muutettu pseudonyymeiksi tai poistettu kokonaan, lisäksi paikkakuntien nimet ja muut tunnistetiedot on poistettu.

Julkaisut

Hjelmér, Carina & Lappalainen, Sirpa & Rosvall, Per-Åke (2010): Time, Space and Young People's Agency in Vocational Upper Secondary Education: a cross-cultural perspective. Teoksessa *European Educational Research Journal* 9(2), 245-256.

Isopahkala-Bouret, U. (2010) Vocational teachers between educational institutions and workplaces, *European Educational Research Journal* 9(2).

Lappalainen, Sirpa (2011) "Tää on oikeesti outoo": Työssäoppimisen käytännöt ja nuorten toimijuus lähihoitajakoulutuksessa. Teoksessa *Terveysalan ammatit ja koulutus*. Laiho, A. & Ruoholinna, T. (toim.). Helsinki : Gaudeamus Helsinki University Press s. 158-179.

Lappalainen, Sirpa, Isopahkala-Bouret, Ulpukka & Lahelma, Elina (2010) Kohti työmarkkina-kansalaisuutta hoiva-alan ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa *Yrittäjyyskasvatus hallintana*. Komulainen, K., Keskitalo-Foley, S., Korhonen, M. & Lappalainen, S. (toim.). Tampere : Vastapaino s. 187-206.

Lappalainen, Sirpa & Mietola, Reetta & Lahelma, Elina (2010): Hakemisen pakkoa, tiedonmuruja ja itseymmärrystä: nuorten koulutusvalinnat ja oppilaanohjaus. *Nuorisotutkimus* 28(1), 39-55.

Vähäsalo, Minna (2016). Opettajien käsityksiä oppimisesta. Tampere: Tampereen avoin yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Kasvatustieteen kandidaatintutkielma.

1. Aineiston kuvailu

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2735>

Liittyvät aineistot

FSD2575 Lähihoitajakoulutuksen etnografia: kenttäpäiväkirjat 2007-2010

FSD2736 Lähihoitajakoulutuksen etnografia: opiskelijoiden haastattelut 2007-2010

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Haastattelukysymykset

FSD2735 LÄHIHOITAJAKOULUTUKSEN ETNOGRAFIA: OPETTAJIEN HAASTATTELUT 2007-2010

FSD2735 ETHNOGRAPHY OF PRACTICAL NURSE EDUCATION 2007-2010: TEACHER INTERVIEWS

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastattelurunko (ro) 21.4.2010

Taustaa

Miten olet päätenyt opettamaan sosiaali- ja terveysalan oppilaitokseen?

Miten pitkään opettanut?

koulutustausta?

mahdollinen erikoistuminen ammatilliseen koulutukseen?

Opetatko / oletko opettanut muualla?

Jos, niin mitä erityispiirteitä opetukseen tulee ammatillisen koulutuksen kontekstissa?

- Miten työ on muuttunut? (jos on vuosia takana)

- *työ on jatkuvasti muuttunut*

Toimenkuva / opetus

Millaisia muita kursseja mahdollisesti opetat? (mistä kokonaisuuksista oma opetuksesi rakentuu)

Ohjaatko esim. työssäoppimisen jaksoja?

Osallistutko esim. valintakokeisiin? (miten, mihin kiinnität huomiota?)

kyllä, osallistun valintakokeisiin, mutta en ole ollut onnistunut

Opiskelijat

Millainen on tyypillinen lähihoitajaopiskelija?

ihanne?

valikoituminen?

tyypillinen lähihoitajaopiskelija: työhaluinen; millainen on muori työllistyä / millainen kysymys on

Ryhmä

Miten kuvailisit ryhmää? (palaute muilta opettajilta?)

mitä asetta ryhmä on? miten ryhmä toimii?

To-jakso

Kerro omasta näkökulmastasi to-jaksosta

Työelämäyhteistyö

Ongelmia: miten tyypillistä, missä asioissa?

arviointi → mihin kiinnität huomiota, oma arvioi vs. ohjaajan arvio vs. opiskelijan arvio

mitä arvioita on tullut? miten arvioita on otettu huomioon?

Erot

Millaisia opiskelijoiden taustoihin liittyviä asioita joudut ottamaan opetuksessai huomioon?

ikä?

sukupuoli? (oma/opiskelijoiden) - *miten ero on ohjauksessa?*

sos./koulutustausta ("ylioppilastyöt?") - *miten ero on ohjauksessa? - yläryhmä ei onnistunut - miten ryhmä on to*

etnisyyt?

Kasvattaminen ja kouluttaminen

Ammatillisuus? (ammatillinen käytös, ulkonäkö, kielenkäyttö)

Kasvatuksellinen merkitys?

(Mitä kolmen vuoden aikana tapahtuu?)

Millaiseksi kuvittelet näiden nuorten tulevaisuuden hoiva-alalla?

Mihin kuvittelet nämä nuoret töihin -

Mikä on tärkeää?

mitä mieltä arviointista, joka on ollut?

miten ryhmä on - miten?

miten ammatillisen kasvun näkökulma

työelämäyhteistyö -

miten muuttanut koulutuksessa

Liite B

Haastattelukysymykset

FSD2735 LÄHIHOITAJAKOULUTUKSEN ETNOGRAFIA: OPETTAJIEN HAASTATTELUT 2007-2010

FSD2735 ETHNOGRAPHY OF PRACTICAL NURSE EDUCATION 2007-2010: TEACHER INTERVIEWS

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastattelurunko (opo) 18.11.2007

Taustaa

Miten olet päätenyt opettamaan sosiaali- ja terveystalan oppilaitokseen?
Miten pitkään opettanut?
koulutustausta?
vakituisuus / määräaikaisuus
Opetatko / oletko opettanut muualla?

Toimenkuva

Millainen rooli opiskelijoiden arjessa?
Millaisissa asioissa ohjausta tarvitaan?

Opinnot

Oppimisvalmiuksien kartoitus, mitä sen jälkeen?
Miten kurssitasolla opinnot rakentuvat?
Miten hops laaditaan?
Mitä valinnaisia?
Skills?
Kevään ajoitukset?
Opetuksen koordinointi?
Kriisipalaverit?
Oppilashuoltoryhmä?

Ryhmä

Minkä verran olet ryhmän kanssa tekemisissä?
Miten ryhmät muodostetaan?
Mietitäänkö tarpeita ryhmätasolla?
Miten kuvailisit ryhmää?
Miten ryhmä on selvinnyt syksystä?

Opiskelijat

Oletko mukana valintaprosessissa?
→ mihin kiinnität huomiota?
Millaisia ihmisiä koulutukseen hakeutuu?
Millaisia pääsee?

Työssäoppiminen

Työelämän vaatimukset?

Erot

Millaisia opiskelijoiden taustoihin liittyviä asioita joudut ottamaan opetuksessai huomioon?
ikä?
sukupuoli?
etnisyys?

Kasvattaminen ja kouluttaminen

Kasvatuksellinen merkitys?
Mikä on tärkeää?
Mitä kolmen vuoden aikana tapahtuu?

Liite C

Aineistonäyte

HAASTATTELIJA: No jos sitte vaikka miettii tota tätä ryhmää, ni minkälainen porukka se sun mielestä oli niinku ryhmänä?

SARI: Joo, mä itse asiassa tossa just tarkistelin, ku mull oli jotenki semmonen niinku olo itselläni, ett tää on jotenkin katastrofiryhmä. Että mitä se oikeastaan... ei niitä poissaoljakaan ollu sitt loppujen lopuks... ei se näyttänykää sitte ihan oikeesti lukujen valossa niin niinku kaoottiselta, ku tuntu, että se oli tota. Mutta tota monenlaista, että siellä oli muutamia semmosia, joista näki, että jotka on todella niinkun motivoituneita ja tota on tullu ottamaa tietoo, ja tota valmis tekemään töitä ja oppimaan. Mutt sitte osa oli niinku, ehkä nää sitt jotenki niinku mun muistoissani liikaa painottuu sitten nää, joitten kanssa niinku sai... keistä oli huoli siitä, ett kun ei tuu paikalle. Tai ku tulee paikalle, ni heillä on musiikki korvassa tai joku muu asia meneillään.

HAASTATTELIJA: Nii, nii.

SARI: ja sitt kaikkia siltä väliltä. Ett kyllä mä jotenki enimmäkseen niinku nään, ett tässä oli kuitenkin semmosta niinku psykologiasta ihan kiinnostunutta, että tota he kyllä innostu sitte.

HAASTATTELIJA: Tää on kauheen mielenkiintosta, ett niinkun... ett se mielikuva oli tämmönen katastrofiryhmä, ja sitt ei itse asiassa, kun ruvetaan katsomaan niit lukuja, ei ollukaan ni...

SARI: Kyllä.

HAASTATTELIJA: Ni mistä se niinku rakentuu sitte se semmonen tunto?

16:21

SARI: Joo --- jotenki varmaan niinku se vähän niinku huolikin, ett kun mä katon justiinsa... tai semmonen tunne jäi, aika monelta on tää kurssi suorittamatta. Ja sitte tota mä en tiää, joku tässä varmaan niinku itsessäki, jotenki niinku että tää ryhmä niinkun veti minutki semmoseen spontaanimpaan, mitä tota minä en yleensä oo, ett joku semmonen. En tiedä, onks se sitte --- tai jotenki. Ett mistä se sitte muodostuu se kokemus tosiaan.

HAASTATTELIJA: Nii. --- tai silleen, ett mitä se sitt mahtaa vaikuttaa, ja kyllähän se vaikuttaa.

SARI: Joo.

HAASTATTELIJA: Mutt sitä sitte sen purkamisen, että millä tavalla, ni se on sitte ihan toinen.

SARI: Joo. Joo, kyllä.

HAASTATTELIJA: Oliko sull näissä ne tunnit jotenki erilaisia silloin kun tota mä en ollu siellä?

SARI: No ei oikeastaan, ei, en sill tavall osaa sanoa ---

HAASTATTELIJA: Mä katoon vaa niit kenttämuistiinpanoja, niin siellä jossain kohtaa ni sä kysyit sitä, että vaikuttaaks tää, ni siellä oli se vastaus, on se ollu meillä ennenki.

SARI: Joo, eli että se ei oo...

HAASTATTELIJA: Tai siis sillee, että se oli must mielenkiintosta.

SARI: Joo, joo. Ett se, ett se vaikutti sitte minun kautta ikään ku heihin.

HAASTATTELIJA: Nii.

SARI: Nii.

HAASTATTELIJA: Tai sitä on vaikee tietää sitte että.

SARI: Mutt kyllä mä jotenki --- joskus ei sitä huomannuka, että sinä olit siellä. Ett sitt sen vaa niinku unohtaa.